

MIQUEL PORTER I MOIX, RECTOR DE LA UCE I DOCTOR EN HISTÒRIA DEL CINEMA

Text: ORIOL CORTACANS / Fotos: GLÒRIA MATAMALA

"Tenim uns polítics molt fluixets"

Miquel Porter i Moix (Barcelona, 1930), rector de la Universitat Catalana d'Estiu (UCE) i doctor en història fa balanç de quatre anys al capdavant dels estudis que es fan al centre de Prada i mostra la seva preocupació pel futur del país.

La vila de Prada, a la comarca nord-catalana del Conflent, acull aquesta setmana la Universitat Catalana d'Estiu (UCE). Fins el dia 25 d'agost s'hi faran un seguit de cursos, entre els quals es destaquen els dedicats a debatre el concepte de "progrés". Miquel Porter i Moix, president-rector de la UCE, en parla amb satisfacció i interès: "Hem aconseguit d'equilibrar la balança entre els aspectes acadèmics i la llibertat d'acció que vol una cosa com la UCE". El seu gran objectiu és d'estendre les activitats de la Universitat a l'interior dels Països Catalans (PP CC), però mentre hi treballa aconsegueix fites com ara augmentar el nombre de publicacions de la UCE. En el seu extens currículum, hi trobem que ha estat cantant dels Setze Jutges, diputat per ERC, cap del Servei de Cinematografia de la Generalitat de Catalunya, catedràtic d'història del cinema i, des del 1996, és rector de la UCE, feina a la qual es dedica plenament i, com recorda sense falsa modèstia, "sense cobrar ni cinc".

—*Què és, per vós, la UCE?*

—Un desafiament personal, una manera de demostrar que, de la gent d'una determinada època, no tots ens rendim, sinó que n'hi ha que continuem lluitant i creient que hi ha manera de fer les coses sense necessitat de ser gaire important. L'importantisme és perillósíssim.

—*I per als PP CC, ara mateix, què creieu que significa la UCE?*

—Doncs que en aquest moment és molt necessària, perquè, si recordem el clima tant de les primeres eleccions com de les segones, veurem que, a molts pro-

grames de molts partits de qualsevol lloc dels PP CC, hi sortien els Països Catalans. En canvi, ara sembla que aquesta expressió faci *cangueli* a la gent. És a dir, quan tot just sortíem de la gran nit absurda, la gent es va atrevir a revifar-se, i ara que, en principi, vivim en una democràcia, i no ha de passar-nos res pel fet de manifestar la nostra opinió, doncs sembla, curiosament,

que la gent tingui més por de dir allò que pensa. La UCE també és necessària, vista la maniobra de recuperació conservadorista, que és molt clara i molt constant. I si des de les institucions pròpiament dites es fa difícil de lluitar-hi —cosa que no crec però suposem que sí—, almenys que hi hagi un lloc en què això sigui possible.

—*Heu dit que l'oblit és per als despistats o els malintencionats i que l'oblit porta a desarmar-se. La UCE és un dels espais que lluita contra aquest oblit?*

—Sí, i és una de les seves primeres obligacions. Moltes vegades la gent d'una certa edat es dedica a tirar la culpa de les coses a la gent jove, quan la realitat és que la gent jove moltes vegades, si no fa res, és perquè ningú no li ho ha dit. Són les generacions anteriors les que han de passar el testimoni; i si no ho fan, que no es queixin.

—*Per què la UCE es troba en minoria en aquesta lluita contra l'oblit?*

—Jo em penso que no és sola, hi ha molta gent que n'és conscient. Però molta de la gent que van lluitar, molt i bé, s'han fet grans i ocupen llocs, i no els volen perdre, i menys a l'edat que tenen. Per tant, això els reté o els espanta. Estic segur que, de pensament, enca-

"Allò que convindria a Catalunya és que totes les forces que se senten lleialment nacionals anessin juntes. Seria partidari d'un front ampli de forces progressistes."

ra pensen igual, i que, si els crides, es desperten... fins a cert punt.

—*Quan veieu el pressupost de Prada us sentiu reconegut per les institucions?*

—Home, les institucions, si t'hi trenques una mica les banyes i fas una feina, te la reconeixen. I d'una altra banda, ha jugat molt en favor meu, i de retruc en favor de la institució, que jo sigui un personatge positiu, que si puc dir les coses d'una manera divertida no les diré d'una manera molesta. Una persona de bona jeia, que se'n diu. En aquest sentit trobo que ens n'hem sortit força bé. D'una altra banda, m'agradaria fer constar que hi ha un equip que treballa i que jo sol no ho hauria pas pogut fer. Per molt que jo a la meua edat encara em senti amb ganes de merder i d'aventures.

—*Una de les crítiques que es fan a la UCE és que els acadèmics que hi van no acostumen a presentar-hi propostes noves o investigacions noves.*

—Jo em penso que això no és cert, al revés. No diré tots, però una bona part dels professors que hi van hi expliquen coses noves, o si més no coses bastant diferents de les que explicarien a classe normalment. I només has de veure la secció pluridisciplinària d'enguany per adonar-te que tothom es mulla, en aquest sentit. A més, la relació professor-alumne és constant i molt diferent de la que hi ha a la Universitat. Hi ha una gran igualtat. Tothom va amb pantalons curts, tret de mi, i per les camues que tinc, que són un nyap, sinó també hi aniria.

—*Enguany la UCE és més polititzada que mai?*

—Per la nostra banda, no. Per la nostra banda és tan polititzada com sempre. Però em temo que és la circumstància que s'ha polititzat. Però, com que és la segona quinzena d'agost i no hi ha gaires notícies a oferir, per a la premsa àvida d'informar és una ocasió magnífica, i per als polítics, àvids de tenir una espècie d'altaveu, també ho és, una ocasió magnífica; tot plegat, que les ganes de menjar es troben amb el pa que necessiten i allà s'ho passen bomba. Jo no vull fer cap retret, però això a vegades em molesta una mica, perquè l'esforç major que nosaltres realitzem és per formar i informar sobretot en el pla científic. La politització que jo busco, que la busco, és la de la consciència de PP CC, i no pas que la gent s'apunti a aquests o a aquells.

—*Sou militant d'ERC i n'havíeu estat diputat. Si ERC podia decidir entre una proposta de Pujol o una de Maragall per governar Catalunya, què us agradaria més que fes?*

—La meua idea personal és una; ara, en allò que pot fer el partit, no m'hi vull interposar, perquè no hi ha res pitjor que en un partit hi hagi veus massa diferents

les unes de les altres. Ara, sí que crec que un dia o altre —i sembla que ja ve, però no sé quan—, s'haurà de donar per liquidada la famosa *transission*, que ja ho és, però que ningú no vol liquidar definitivament. Allò que convindria a Catalunya és que totes les forces que de debò se senten lleialment nacionals anessin plegades... Parlo de coses com ara la Solidaritat Catalana, per exemple. Perquè em penso que pot arribar un cas realment d'emergència, que ens hàgim de jugar el tot pel tot. I aleshores jo seria partidari d'un front ampli de forces progressistes de tota mena, tant parlamentàries com extraparlamentàries. Com també m'agradaria molt que s'entengués que la lluita no és la lluita del Principat, sinó que és la de València, la de les Illes i, si tant vols, de l'Alguer. No podem ser tan esquifits i escarransits com som ara. També trobo una beneiteria els molts personalismes que hi juguen negativament i els excessos en l'ús de les sigles, quan en realitat el

país no vol personalismes ni vol sigles, vol resultats.

—*Sí, però resulta que anem precisament cap a una campanya marcada pels personalismes.*

—Espero que recapacitin, perquè, si no, un servidor s'empenyarà... [pausa], em sembla que em tocarà empenyar-me. Jo trobo que, a això, no s'hi val; el meu poble són tots, i no pas aquests o aquells, i per tant encara menys admeto que algú, perquè té més influència o fins i tot perquè és més llest, tingui més poder del que li toca més enllà del respecte rigorós a la llibertat del seu propi poble. Amb això s'ha d'anar molt en compte, sigui qui sigui.

—*Com veieu el país?*

—Bastant adormit. No sóc gens catastrofista, però hi ha moltes coses que no m'agraden. Per exemple no m'agrada que en nom de la globalització i en nom d'una sèrie de frases i paraules, moltes vegades

malmenant-ne la semàntica, es vulgui fer una mena de Països Catalans *lights*, que tot és una miqueta poca cosa. Insisteixo en allò que he dit abans, hom ha de fer allò que de debò pensa i que diu que pensa. El país ha sofert molt dels qui feien el contrari. Jo no he volgut mai fer una carrera política, però en canvi sí que m'he lligat i m'he implicat en lluites per la cultura política. I en aquest sentit trobo que tot és molt fluixet.

—*Els polítics també?*

—També. Els uns perquè ja estan cansats i s'han fet grans, els altres perquè es pensen que són Déu i sa mare, i si són el fill ja fan prou. No s'alcen un pam de terra i ja es pensen qui sap què. Vinga home, no fotem! I en canvi, a l'hora de demostrar-ho en fets... Perquè, vejam, a mi, hi ha coses que no em caben al cap. Si un té un govern amb una àmplia majoria i publica un decret, aquest decret s'ha de complir, i a qui no li agrada, que el bombin! I a les pròximes eleccions que provin

"Si hom té un govern amb una àmplia majoria i publica un decret, aquest decret s'ha de complir, i a qui no li agrada, que el bombin! I en tot cas, a les pròximes eleccions que provin de derogar-lo."

de derogar-lo, però què és això de fer o no fer perquè "oh, ja veuràs, oh, és que..." O no promets, perquè així no hauràs de donar, o, com a bon català, a "sants i minyons no els promets que no els dons". I ja està, mira si és senzill. Trobo que tot s'aguanta una mica amb agulles d'estendre i amb agulles de cap, i l'aparença no és dolenta, però si hi hagués cap ventada s'ho emportaria tot. I això no m'agrada gens. Tot aquest benestar material que tenim, i que no havíem tingut mai, sembla que sigui xarop d'opiaci. I això m'empipa, em revolta. Jo sóc la inversa d'això, voldria una agitació contínua.

—*Creieu que aquest ensopiment s'estén?*

—Home, durant anys ha anat així, ara veurem. Em penso que hi ha força sectors de gent jove, i no tan jove, que sí que van prenent consciència que més valdria que per comptes de queixar-nos tant de certes coses hi intervinguéssim. Però per poder-ho fer hem de tenir un senderi crític que no tenim, perquè ens hem abandonat a la comoditat que ens ho donin tot fet. Certes coses en un moment donat necessiten subvenció, és veritat, però viure de la subvenció és un error. No pot ser. I qui diu subvenció diu amiguisme.

—*Digueu-nos què us fa sentir optimista, Prada a part.*

—Em sento optimista cada matí quan em llevo, perquè veig que el món és bonic, que les persones continuen essent persones, amb tots els defectes que vulguis. Que sempre hi ha gestos que són meravellosos, i que no se'n parla. Tot això no és mesurable per l'estadística. L'ésser humà no està fotut, en tot cas està endormiscat. Abans, quan hi havia "el Ciscu nacional", el que manava, hi havia una dita que deia que el poble és beneit i que s'ha de governar en favor seu però sense ell. La meva opinió és inversa. Fins i tot aleshores jo pensava que el poble no és beneit, el poble es pot tenir lligat, empresonat, adormit i moltes coses, però això no vol dir que sigui beneit. La gent no ho és. Fins

—*Com a rector de la UCE us heu sentit mai utilitzat?*

—**No, perquè tampoc no sóc tan beneit, però estic convençut que hi ha qui es creu que em pot utilitzar. En general, la gent ja sap que sóc una persona molt concreta, i segons què ja no m'ho proposen, perquè en sortirien amb la cua entre cames. Jo, davant una pressió d'aquestes, en tindria prou de plegar. Sóc d'aquelles persones que ha dimitit més d'una vegada, cosa que segons qui no farà mai.**

Rucs de merda, que no us adoneu que aquest idealisme és la força? Som nosaltres els forts, no vosaltres. Això és el que no entenen; ells es creuen que la força és allò que ells en diuen manar; es creuen que la força és allò que en diuen riquesa. I com que per sort hi ha molta gent com jo que no creiem ni en els calers com a poder ni en el poder polític, ni, si tant vols, en el poder militar...

—*Qui són ells?*

—Els poderosos. Tothom té les seves quotes de poder, però, un poder omnímode, no el té ningú; si el tingués seria Déu. En tot cas, l'orgull de la dignitat, sentir-se persona, és allò que m'agrada dir i transmetre. Jo explico història del cinema, però en el fons explico que l'ètica, l'estètica i la dialèctica són coses inherents a l'ésser humà. I per molts poders junts en contra que tingui, mai no aconseguiran d'eliminar-les.

i tot els qui ho semblen no ho són. I cada got és com és. També, veus, una altra beneiteria, aquesta que diu que tothom ha de tenir la mateixa cultura unificada: *la globalissassion*. Això és una bestiesa de ca l'ample. Si hi ha tants caps, tants barrets.

—*Però em sembla que és cap aquí que anem...*

—Voldrien que hi anéssim, perquè seria més fàcil de governar, amb tothom més o menys acontentat perquè ningú no es pogués queixar. "De què et queixes, si menges i vivim bé..." I un be negre!, jo no. Jo no viuré mai bé, sempre en voldré més. En aquest sentit, sóc un totalitari. Podríem anar vint vegades millor i no en tindria prou. Els PP CC podrien ser independents i lliures i no en tindria prou. En fi, jo no en tindré mai prou de res. És el meu destí, és la meua condemna. Ara, hi visc la mar de gust. Si l'ésser humà s'hagués conformat, no existiria res. L'home no podia anar a la lluna i ja hi ha anat. I abans ja hi havien anat Jules Verne i Cyrano de Bergerac. I això segons a qui ho dius, et diuen que és idealisme...

